

Eläinten terveys ja hyvinvointi
Eläinten terveys ja lääkitseminen

Kirje
ASF-ohje jätealalle

Pvm/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo
29.11.2023 7055/04.01.20.10/2023

KIVO ry
Kierrätysteollisuus ry
Jätealan kuljetustoimijat, SKAL Ympäristöyritykset ry
Kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset
Väylävirasto
ELY-keskukset, Ympäristölupien valvonta

Afrikkalaisen sikaruton torjunta jätteiden kuljetuksessa ja käsittelyssä

Yhdyskuntajätteen, erityisesti seka- ja biojätteiden keräämisessä, kuljetuksessa, varastoinnissa ja käsittelyssä voi aiheutua eläintautien leviämisen vaaraa, jos niitä ei hoideta asianmukaisesti. Ruotsissa puhkesi vaarallisen sikataudin, afrikkalaisen sikaruton (ASF), epidemia syyskuussa 2023. Tartunnan epäillään levinneen Keski-Ruotsissa jäteasemalta alueen luonnonvaraisiin villisikoihin. Villisiat olivat päässeet jäteaseman avoimelle kentälle syömään elintarvikeperäisiä jätteitä, jotka olivat afrikkalaisen sikaruttoviruksen saastuttamia.

Afrikkalainen sikarutto on virustauti, joka leviää herkästi ja säilyy ympäristössä pitkiä aikoja, jopa useita kuukausia. Virus tarttuu sitä kantavien sikojen ja villisikojen lihan, niiden lihaa sisältävien elintarvikkeiden ja sairastuneiden sikojen ja villisikojen eritteiden ja raatojen välityksellä. Virus kestää pakkasta, joten se säilyy hyvin luonnossa. Virus säilyy myös matalissa ruoanvalmistuslämpötiloissa, joten se voi levitä mm. ruokajätteen välityksellä. Tauti aiheuttaa vakavan uhan sikataloudelle ja suuria taloudellisia tappioita koko elinkeinolle. Sikaeläimille tappava afrikkalainen sikarutto ei tartu ihmisiin eikä muihin eläimiin.

Villisiat levittävät afrikkalaisen sikaruton tartuntaa. Jos tauti pääsee leviämään villisikoihin, on taudin hävittäminen niiden keskuudesta vaikeaa. Suomen villisikakanta on kasvanut viime vuosikymmenien aikana ja villisikoja esiintyy jo koko maassa noin Oulun korkeudelle saakka. Afrikkalaisen sikaruton riskin takia villisikapopulaatiota pyritään hillitsemään ja villisikoja metsästetään aktiivisesti.

Hyviä käytäntöjä jätehuollossa ASF-viruksen leviämisen torjumiseksi

Jätealan toimijoiden ja kuntien on tärkeää huolehtia eläintautien leviämisen torjunnasta jätteiden keräämisessä, kuljetuksessa ja käsittelyssä. Afrikkalaisen sikaruton osalta riski koskee erityisesti sekajätettä sekä biojätettä, sillä näissä jätejakeissa voi virusta todennäköisimmin esiintyä. Erityisesti on syytä kiinnittää huomio villisikojen esiintymiseen ja estää niiden pääsy tonkimaan ja

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVÄRKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

syömään jätteitä sellaisiin paikkoihin ja alueille, joissa edellä mainittuja jätteitä varastoidaan tai käsitellään.

Afrikkalaisen sikaruton leviämisen ehkäisemiseksi on sekalaisen yhdyskuntajätteen, biojätteen ja virusta mahdollisesti sisältävän muun jätteen käsittelyssä tarpeen noudattaa seuraavia hyviä käytäntöjä:

- Jätteiden keräys, keräyspisteet ja alueelliset vastaanottopaikat tulee järjestää ja hoitaa siten, että keräysastioiden ympäristöön ei leviä jätettä, joka houkuttelee haittaeläimiä. Jäteastioiden tyhjennysvälin tulee olla riittävän tiheä.
- Tienvarsien levähdyspaikkojen ja virkistysalueiden yms. jäteastiat tulee tyhjentää riittävän usein niin, että keräysastioiden ympäristö pysyy siistinä.
- Seka- ja biojätteen siirtokuormaus ja välivarastointi tulisi tehdä tilassa, johon villisioilla ei ole pääsyä.
- Jäteasemien tulisi mahdollisuuksien mukaan olla aidattuja ja portit tulisi pitää suljettuna silloin kun alueella ei ole toimintaa.
- Jos kaatopaikalle poikkeuksellisesti toimitetaan biojätettä tai muuta eläinperäistä orgaanista jätettä, tulee se viipymättä peittää tai haudata haittaeläinten torjumiseksi.

Villisikahavainnoista ilmoittaminen

Jos jätteiden keräily-, varastointi-, siirtokuormaus- tai käsittelyalueella tai niiden lähiympäristössä havaitaan villisikoja, on siitä hyvä ilmoittaa mahdollisimman pian aluehallintoviraston läänineläinlääkärille. On suositeltavaa olla myös suoraan yhteydessä paikalliseen riistanhoitoyhdistykseen. Läänineläinlääkärit kokoavat tietoja eläintautiriskeihin vaikuttavista seikoista ja riistanhoitoyhdistykset ohjaavat villisikojen metsästystä. Läänineläinlääkärien yhteystiedot saa mm. Ruokaviraston verkkosivuilta ja riistanhoitoyhdistysten Suomen riistakeskuksesta.

Yksikönjohtaja

Sirpa Kiviruusu

Erityisasiantuntija

Leena Oivanen

Tiedoksi

 Kuntaliitto
 Aluehallintovirastot, Ympäristöluvut
 Aluehallintovirastot, Eläintautien valvonnan ohjaus
 ELY-keskukset, Liikenne-vastuualue
 Ympäristöministeriö
 Maa- ja metsätalousministeriö